

Evangelie
van
Johannes

Inleidende opmerkingen

Een buitengewoon boek - de meest diepgaande leer - in bedrieglijk eenvoudig Grieks

- **Overzicht in vogelvlucht**

A. De proloog: Loflied voor het Woord (1:1-18)

- 1) Nieuwe schepping
- 2) Nieuwe exodus (“getabernakeld” onder ons, heerlijkheid, genade en waarheid)
- 3) Kinderen van God worden, als het centrale punt

B. Het boek van de tekenen (1:19-12:50)

- 1) De Nieuwe schepping(s) *week*: De heerlijkheid van het Woord geopenbaard aan de discipelen (1:19-2:11)
7 dagen van de nieuwe schepping, eindigend in het messiaanse teken van het veranderen van water van rituele reinheid, in de wijn van de Geest te Kanaän
- 2) Nieuwe feesten: De heerlijkheid van het vleesgeworden Woord geopenbaard aan de wereld (2:12-12:50)
 - a. Reis naar **Jeruzalem** voor het Pesachfeest (2:12-4:54):

Inleidende opmerkingen

Een buitengewoon boek - de meest diepgaande leer - in bedrieglijk eenvoudig Grieks

- **Overzicht in vogelvlucht**

Jezus als nieuwe plaats van Gods aanwezigheid

- I. Tempelincident en Jezus als de nieuwe tempel (2:13-22)
 - II. Nicodemus: de noodzaak van wedergeboorte van bovenaf/van de *Geest* (2:23-3:21)
 - III. Johannes' finale getuigenis: Jezus als de mens van de *Geest* (3:22-36)
 - IV. Samaritaanse vrouw: Behoudenis is uit de Joden (4:1-42)
 - Jezus, groter dan Jakob, *biedt het levenswater aan*
 - Jezus, groter dan Gerazim of Jeruzalem *als de plaats van aanbidding...*
 - V. Terugkeer naar Kanaän: het 2^e teken: Jezus de gever van leven (4:35-54)
- b. Reis naar **Jeruzalem** voor een "feest van de Joden" (sabbat?) (5:1-47):

Inleidende opmerkingen

Een buitengewoon boek - de meest diepgaande leer - in bedrieglijk eenvoudig Grieks

- **Overzicht in vogelvlucht**

Jezus als de inluider van de eschatologische sabbat

- I. Jezus, die de verlamde man geneest, vervult de *sabbat* (5:1-15)
- II. Jezus, die de sabbat 'rust' instelt door het *werk* v/d Vader te doen, als doel van *de Thora* (5:16-30)
- III. Mozes de *Thora* - *gever* zal Jezus' ongelovige critici beschuldigen (5:31-47)

c. Een 2^e Pesachfeest (6:1-71):

Jezus als de inluider van de nieuwe Exodus

- I. Jezus, en de nieuwe voorziening in de woestijn (6:1-15)
- II. Jezus, als Hij die gezag heeft over de zee (6:16-24)
- III. Jezus, als het ware brood/levensmiddel en de plaats van het nieuwe verbond (6:25-59)
- IV. Onheilspellende tekenen: alleen de Geest geeft leven: veel discipelen vertrekken (6:60-71)

d. Reis naar Jeruzalem, Loofhuttenfeest (7:1-10:21):

Inleidende opmerkingen

Een buitengewoon boek - de meest diepgaande leer - in bedrieglijk eenvoudig Grieks

- **Overzicht in vogelvlucht**

Jezus als de inluider van de eschatologische sabbat

- I. Jezus, die de verlamde man geneest, vervult de *sabbat* (5:1-15)
- II. Jezus, die de sabbat 'rust' instelt door het *werk* v/d Vader te doen, als doel van *de Thora* (5:16-30)
- III. Mozes de *Thora* - *gever* zal Jezus' ongelovige critici beschuldigen (5:31-47)

c. Een 2^e Pesachfeest (6:1-71):

Jezus als de inluider van de nieuwe Exodus

- I. Jezus, en de nieuwe voorziening in de woestijn (6:1-15)
- II. Jezus, als Hij die gezag heeft over de zee (6:16-24)
- III. Jezus, als het ware brood/levensmiddel en de plaats van het nieuwe verbond (6:25-59)
- IV. Onheilspellende tekenen: alleen de Geest geeft leven: veel discipelen vertrekken (6:60-71)

d. Reis naar Jeruzalem, Loofhuttenfeest (7:1-10:21):

Inleidende opmerkingen

Een buitengewoon boek - de meest diepgaande leer - in bedrieglijk eenvoudig Grieks

- **Overzicht in vogelvlucht**

- Jezus als levend water en licht*

- I. Twee thema's die aansluiten bij 6:60;
 - Groeiende verdeeldheid over Jezus en zijn komende dood
 - Voortzetting van vervullingmotieven
- II. Jezus, de vervulling van Israëls hoop op *levend water*
- III. Jezus, het *licht* van de wereld
- IV. zo ziet de blinde man, terwijl de *'blinde'* en dus schuldige leiders van Israël dat niet doen (9:1-41)
- V. In tegenstelling tot deze ongelovige leiders is Jezus de ware *Herder* van Israël (10:1-21)

- e. Reis naar **Jeruzalem**, feest van de tempelwijding (10:22-12:50):

Inleidende opmerkingen

Een buitengewoon boek - de meest diepgaande leer - in bedrieglijk eenvoudig Grieks

- **Overzicht in vogelvlucht**

Jezus als de ware verlosser en reiniger van de tempel

- I. Jezus als de ware Messiaanse herder, zoon van God, erfgenaam van de tempel tegen wie de 'Joden' in opstand komen (= van hen zal de tempel gereinigd worden: 10:22)
- II. Opwekking van *Lazarus*: het volk – Tempel van God wordt hersteld (11:1-57)
 - Jezus als de ware opstanding van Israël (zie Ezech.37)
 - De 'Joden' besluiten Hem te doden
- III. De Messias wordt 6 dagen voor Pesach gezalfd (voor zijn zegevierende begrafenis) (12:1-11)
- IV. De niet triomfantelijke intocht van de Messias in Jeruzalem (12:12-19)
- V. Dood van de Mensenzoon Messias als Israëls opstanding (12:20-36)
 - de 'Grieken' zijn aanwezig; Dan.7: Israël en de volken; oordeel over de wereld (zie 12:31)
- VI. De dobbelsteen is geworpen:
 - Het Joodse ongelooft kristalliseert
 - Jezus' identiteit wordt onthuld: de Jesajaanse dienaar

Inleidende opmerkingen

Een buitengewoon boek - de meest diepgaande leer - in bedrieglijk eenvoudig Grieks

- **Overzicht in vogelvlucht**

C. Het boek van de Heerlijkheid en het laatste Pesach (13:1 – 20:29) -- De laatste week van het oude Israël

1. Jezus en zijn discipelen (Hfdst.13-17): de voortdurende aanwezigheid van Jezus door de Geest
 - a) Jezus en de verraden dienaar (13:1-30)
 - b) Afscheidsrede: in het licht van Jezus' spoedig heengaan (13:31 – 16:33): Jezus, Geest & ware wijnstok
 - c) Jezus (hoge priesterlijk) gebed tot de Vader (17:1-26)
2. Het lijdensverhaal (18:1 - 19:42)
Jezus als het ware Pesach lam
3. De *beginweek* van het nieuwe Israël (20:1-29)
 - a) Opstanding en het ontvangen van de levenschenkende Geest: de discipelen gezonden door de gezondene
 - b) Zegening van hen die geloven en niet gezien hebben
 - c) Conclusie: de vele tekenen van Jezus en het doel van het boek: opdat u zou geloven

D. Epiloog (21:1-25) -- Petrus hersteld, Johannes' dood en Jezus' terugkeer

De Proloog: spiegelbeeld structuur en progressieve opbouw

- A. 1-2: Het Woord en God in het begin
 - B. 3: Het Woord als Schepper (Logos = Thora?)
 - C. 4-5: Licht en leven overwint de duisternis
 - D. 6-9: Getuigenis van 'Johannes' aangaande *het Licht*
 - E. 10-11: Het ware *Licht* verworpen door zijn eigen schepping maar...
 - F. 12-13: **goddelijk zoonchap** (kinderen van God) **door geloof in het Woord**
- E'. 14: Het Woord is vlees geworden en openbaart Zijn *heerlijkheid*
- D'. 15: Getuigenis van 'Johannes' aangaande de uitnemendheid *van Deze*
- C'. 16: Zijn volheid heeft ons genade in plaats van genade gegeven (Thora versus Jezus?)
- B'. 17: Het Woord als Thora/Mozes wordt overstegen door Jezus Christus
- A'. 18: De eniggeboren God die in de schoot van *de Vader* was heeft Hem verklaard

De Proloog: spiegelbeeld structuur en progressieve opbouw

Zesdelige progressieve opbouw:

- A. vers 1-5: de oorsprong van het Woord: Van bij (het) begin - de genesis - van alle dingen, was het Woord al bij God en was God; en Hij is als dusdanig de oorsprong van de schepping, licht en het leven.
- B. vers 6-9: tegen deze achtergrond is het getuigenis van Johannes de eerste aanwijzing van wat er stond te gebeuren: de komst van het ware licht (d.w.z. degene die leven geeft) in de wereld die hij geschapen heeft.
- C. vers 10-13: Hij werd door de zijnen verworpen; niettemin gaf hij aan hen die in hem geloofden de bevoegdheid om de zonen Gods te worden.
- D. vers 14: toen Hij onder ons kwam 'tabernakelen', zagen wij zijn heerlijkheid als enige zoon van de Vader, vol van genade en waarheid.
- E. vers 15: en opnieuw getuigde Johannes van deze historische bijzonderheid.
- F. vers 16-18: maar dit is niet zomaar een manifestatie van de Thora (hoe zou dat kunnen?); deze nieuwe genade door Jezus, die als enige God heeft gezien, is veel groter dan de genade door Mozes, die alleen Gods heerlijkheid van vanachter zag.

Evangelie
van
Johannes